
EKUMENSKE IZJAVE PAPE BENEDIKTA XVI.

Krajem godine 2006. papa Benedikt XVI. susreo se s nekoliko poglavara drugih kršćanskih Crkava. U toj prigodi objavljene su zajedničke izjave u kojima se crkveni poglavari sa zahvalnošću prisjećaju početka obostranoga intenzivnijeg dijaloga u istini i ljubavi nakon Drugoga vatikanskog sabora. Ističe potom napredak u zajedničkom hodu prema punom crkvenom jedinstvu. Naglašava se zajednička odgovornost kršćanskih vjernika u izgradnji današnjih društava i rješavanju gorućih problema, osobito u očuvanju i zaštiti dostojanstva ljudskoga života, u unaprjeđenju međusobnog razumijevanja među ljudima i narodima, izgradnji mira i pravednosti u svijetu, solidarnosti s ugroženima i najsiromašnijima, zaštiti stvorenja. Na kraju se izražava želja da se nastavi i osnaži ekumenski dijalog te se pozivaju kršćani na autentično svjedočanstvo Evandjelja u današnjemu društvu.

Ovdje donosimo u hrvatskom prijevodu tri Zajedničke izjave prema vremenskom redosljedu njihova objavljivanja: *Zajedničku izjavu pape Benedikta XVI. i nadbiskupa canterburyjskog Njegove Milosti Rowana Williamsa* (Common Declaration of Pope Benedict XVI and the Archbishop of Canterbury his Grace Rowan Williams, 23. 11. 2006.), *Zajedničku izjavu pape Benedikta XVI. i patrijarha Bartolomeja I.* (Common Declaration by Pope Benedict XVI and Patriarch Bartholomew I, 30. 11. 2006.) i *Zajedničku izjavu pape Benedikta XVI. i Njegove Svetosti Christodoulosa, nadbiskupa Atene i cijele Grčke* (Déclaration commune entre le pape Benoît XVI et sa béatitudo Christodoulos, Archevêque d'Athènes et de toute la Grèce, 14. 12. 2006.).

Prijevod Izjava priredio je Nediljko A. Ančić.

ZAJEDNIČKA IZJAVA PAPE BENEDIKTA XVI. I NJEGOVE MILOSTI ROWANA WILLIAMSA, NADBISKUPA OD CANTERBURYJA

Prije 40 godina naši prethodnici papa Pavao VI. i nadbiskup Michael Ramsey susreli su se u ovome gradu posvećenom službom i krvlju apostola Petra i Pavla. Oni su krenuli novim putem pomirenja, utemeljenim na Evandeljima i starim zajedničkim

predajama. Stoljetno otuđenje između anglikanaca i katolika zamijenila je želja za partnerstvom i suradnjom kad je istinsko, ali nepotpuno zajedništvo između nas ponovno otkriveno i potvrđeno. Tada su papa Pavao VI. i nadbiskup Ramsey započeli dijalog koji bi trebao novim pogledom u istini i ljubavi pristupiti temama koje su u prošlosti dovele do raskola.

Nakon toga susreta Rimokatolička crkva i Anglikanska zajednica započele su proces plodnoga dijaloga, koji je obilježen otkrićem značajnih elemenata zajedničke vjere i željom da se zajedničkom molitvom i svjedočnjem kao i zajedničkim služenjem izrazi ono što nam je međusobno zajedničko. Tijekom 35 godina Međunarodna anglikansko-rimokatolička komisija izradila je niz važnih dokumenata koji pokušavaju jasno izraziti zajedničku vjeru.

U deset godina nakon potpisivanja najnovije Zajedničke izjave od strane Pape i Nadbiskupa canterburyjskog druga je faza ARCIC-a ispunila svoju zadaću objavljivanjem dokumenata *Dar autoriteta* (The Gift of Authority, 1999.) i *Marija: milost i nada u Kristu* (Mary: Grace and Hope in Christ, 2005.). Izražavamo svoju zahvalnost teolozima koji su kod izrade ovih tekstova, koji zahtijevaju daljnje istraživanje i promišljanje, zajedno molili i radili.

Istinski ekumenizam nadilazi teološki dijalog; dotiče naš duhovni život i naše zajedničko svjedočenje. Razvojem našega dijaloga brojni katolici i anglikanci otkrili su međusobno ljubav prema Kristu, koja od nas zahtijeva praktičnu suradnju u konkretnoj službi. Ta povezanost u službi Krista, što su je iskusile mnoge naše zajednice po cijelom svijetu, daju našim odnosima daljnji poticaj. Međunarodna anglikansko-rimokatolička komisija za jedinstvo i misije (IARCCUM) tražila je prikladna sredstva i načine kako bi poticala i gajila zajedničku nam zadaću da svijetu navješćujemo novi život u Kristu. Njezino izvješće, koje sadrži sažetak bitnih rezultata ARCIC-a i daje prijedloge za zajedničko napredovanje u misijama i u svjedočenju, nedavno je dovršeno i podneseno na ocjenu "Anglikanskom uredu za zajedništvo" i "Papinskom vijeću za poticanje jedinstva kršćana", te im zahvaljujemo na njihovom radu.

Ovim bratskim posjetom proslavljamo sve ono dobro koje je proizišlo iz ova četiri desetljeća i zahvaljujemo Bogu na darovima milosti koji su ih pratili. Istodobno, naš zajednički dugi put zahtijeva da javno priznamo izazov što ga donosi novi razvoj koji vodi podjelama među anglikancima koji je isto tako ozbiljna smetnja našem ekumenskom napretku. Stoga, obnavljajući svoju obvezu nastavljanja puta prema punom vidljivom jedinstvu u istini i ljubavi

Kristovoj, izražavamo svoju neprijepornu želju da se u nastavku našeg dijaloga obvezemo, kako ćemo se uhvatiti u koštac s važnim pitanjima iz kojih proizlaze ekleziološki i etički čimbenici, što taj put čine težim i napornijim.

Kao kršćanski poglavari suočeni s izazovima novoga tisućljeća, potvrđujemo ponovno svoju opću obvezu prema Objavi božanskog života što dolazi jedino od Boga, u božanstvu i čovječstvu našega Gospodina Isusa Krista. Vjerujemo da je po Kristu i u njemu utemeljenim sredstvima spasenja, darovano nama i svijetu spasenje i pomirenje.

Postoje mnoga područja svjedočenja i služenja na kojima možemo zajedno djelovati i koja zacijelo zahtijevaju tješnju suradnju među nama: nastojanje za mirom u Svetoj zemlji i drugim dijelovima svijeta koji su zahvaćeni sukobima i prijetnjom terorizma; unaprjeđenje i poštivanje života od začeca do prirodne smrti; zaštita svetosti braka i dobrobiti djece u okviru zdravoga obiteljskog života; podupiranje siromašnih, ugnjetavanih i najslabijih, osobito onih koji su progonjeni zbog svoje vjere; suočavanje s negativnim posljedicama materijalizma; očuvanje stvorenja i našeg okoliša. Obvezujemo se na međureligijski dijalog pomoću kojega se možemo približiti našoj nekršćanskoj braći i sestrama. Sjećajući se našeg dijaloga koji traje već 40 godina, kao i svjedočenja onih svetih muževa i žena koji su nam zajednički u našim tradicijama – kao što su Marija "Theotokos", sv. Petar i Pavao, Benedikt, Grgur Veliki i Augustin Canterburyjski – obvezujemo se na ustrajnu molitvu i predanije nastojanje da prihvatimo i živimo onu istinu u koju Duh Gospodinov želi uvesti svoje učenike (usp. Iv 16,13). Pouzdajući se u apostolsku nadu "da će onaj koji je započeo dobro djelo, među nama, i dovršiti ga" (Fil 1,6), vjerujemo da, dok zajedno kao Božja sredstva sve kršćane pozivamo na dublju poslušnost našem Gospodinu, i sami postajemo bliži jedni drugima te da ćemo u Njegovoj volji naći puninu jedinstva i zajedničkoga života na koji nas poziva.

U Vatikanu, 23. studenoga 2006.

Papa Benedikt XVI.

Njegova milost Rowan Williams

ZAJEDNIČKA IZJAVA PAPE BENEDIKTA XVI.
I PATRIJARHA BARTOLOMEJA I.

*“Ovo je dan što ga učini Gospodin, kličimo i radujmo se njemu!”
(Ps 118,24)*

Ovaj bratski susret koji nas je okupio, Rimskoga papu Benedikta XVI. i Ekumenskoga patrijarha Bartolomeja I., Božje je djelo i takoreći njegov dar. Zahvaljujemo začetniku svakog dobra, koji nam je još jednom podario da u molitvi i dijalogu izrazimo svoju radost što se osjećamo kao braća i obnovimo svoje zalaganje punog zajedništva. To zalaganje plod je volje Gospodinove i naše odgovornosti kao pastira u Crkvi Kristovoj. Neka naš susret bude znak i ohrabrenje da međusobno dijelimo iste osjećaje i iste bratske stavove suradnje i zajedništva u ljubavi i istini. Duh Sveti pomoći će nam pripremati veliki dan ponovne uspostave potpunoga jedinstva, kada i kako bude volja Božja. Tada ćemo uistinu klicati i radovati se.

Sa zahvalnošću se prisjećamo od Gospodina blagoslovljenih susreta naših časnih prethodnika, koji su ukazali svijetu na hitnu potrebu za jedinstvom i zacrtali siguran put za njegovo postizavanje dijalogom, molitvom i svagdanjim životom Crkve. Papa Pavao VI. i patrijarh Atenagora I. hodočastili su u Jeruzalem, na mjesto gdje je Isus Krist umro i uskrsnuo za spasenje svijeta. Oni su se također ponovno susreli ovdje u Fanaru i u Rimu. Ostavili su nam zajedničku Izjavu koja je zadržala svoju punu vrijednost jer naglašava da istinski dijalog u ljubavi mora podupirati i nadahnjivati sve odnose između pojedinaca i između Crkava, da “mora biti ukorijenjen u potpunoj vjernosti jednome Gospodinu Isusu Kristu i u međusobnom poštivanju njihovih vlastitih tradicija” (*Tomos Agapis* 195). Jednako tako ne zaboravljamo ni međusobne posjete pape Ivana Pavla II. i Njegove Svetosti Dimitriosa I. Upravo za vrijeme posjeta pape Ivana Pavla II., njegova prvog ekumenskog pohoda, najavljeno je osnivanje Mješovitog povjerenstva za teološki dijalog između Rimokatoličke i Pravoslavne crkve. Ono je povezal naše Crkve oko izraženog cilja ponovne uspostave punoga jedinstva.

U pogledu odnosa između Rimske i Carigradske crkve, ne smijemo zaboraviti svečani crkveni čin brisanja iz sjećanja starih međusobnih izopćenja, koja su stoljećima imala negativan utjecaj na naše Crkve. Iz toga čina još nismo izvukli sve pozitivne posljedice koje iz njega proizlaze za naš put prema punom jedinstvu, za što je Mješovito povjerenstvo pozvano dati značajan prinos. Potičemo

naše vjernike da se aktivno uključe u ovaj proces, molitvom i znakovitim gestama.

Za plenarnog zasjedanja Mješovitoga povjerenstva za teološki dijalog, koje je nedavno održano u Beogradu zahvaljujući velikodušnom gostoprimstvu Srpske pravoslavne crkve, izrazili smo svoju duboku radost zbog nastavka teološkog dijaloga. Nakon prekida od nekoliko godina zbog različitih poteškoća Povjerenstvo je sada moglo nastaviti rad u duhu prijateljstva i suradnje. U razmatranju teme "Koncilijarnost i autoritet u Crkvi" na lokalnoj, regionalnoj i univerzalnoj razini, Povjerenstvo je prihvatilo istražiti ekleziološke i kanonske posljedice sakramentalne naravi Crkve. To će nam omogućiti da raspravimo neka od temeljnih pitanja koja još nisu riješena. Odlučni smo, kako smo to i do sada činili, radu ovog Povjerenstva pružati stalnu potporu i svojim molitvama pratiti njegove članove.

Kao pastiri razmišljali smo ponajprije o svojem poslanju da naviještamo Evanđelje u današnjem svijetu. To poslanje: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode" (Mt 28,19) danas je aktualnije i potrebnije nego ikada, čak i u tradicionalno kršćanskim zemljama. Osim toga, ne smijemo zanemariti porast sekularizacije, relativizma, dapače, i nihilizma, osobito u zapadnom svijetu. Sve to zahtijeva obnovljeno i snažno naviještanje Evanđelja, primjereno kulturama našega vremena. Naše tradicije čine baštinu koju moramo ustrajno zajednički uvijek iznova naglašavati, promicati i aktualizirati. To je razlog zbog kojeg moramo osnažiti suradnju i naše zajedničko svjedočenje pred svim narodima.

Pozitivnim ocjenjujemo put stvaranja Europske Unije. Začetnici te velike inicijative ne će propustiti uzeti u obzir sve čimbenike koji se odnose na čovjeka i njegova neotuđiva prava, osobito na vjersku slobodu, koja je dokaz i jamac poštivanja svih drugih sloboda. Pri svakoj inicijativi koja vodi ujedinjenju moraju biti zaštićene manjine sa svojim kulturnim tradicijama i svojim religijskim posebnostima. Povrh sve otvorenosti prema drugim religijama i njihovom prinosu kulturi, u Europi moramo ujediniti svoje napore da očuvamo kršćanske korijene, predaje i vrijednosti, da zajamčimo poštovanje prema povijesti te da pridonesemo kulturi buduće Europe i kvaliteti međuljudskih odnosa na svim razinama. U tom kontekstu, kako da ne podsjetimo na najstarija kršćanska svjedočanstva i znamenito kršćansko nasljeđe zemlje u kojoj se odvija naš susret, počevši od onog što govore *Djela Apostolska* kad opisuju lik sv. Pavla, Apostola narodâ? U ovoj su zemlji međusobno srasli poruka Evanđelja i antička kulturna tradicija. Ta sveza, koja

je toliko pridonijela našoj zajedničkoj kršćanskoj baštini, ostaje aktualna te će i u budućnosti donositi plodove za evangelizaciju i za naše jedinstvo.

Naš smo pogled upravili prema onim dijelovima današnjega svijeta u kojima žive kršćani i poteškoćama s kojima se oni susreću, osobito prema siromaštvu, ratovima i terorizmu kao i različitim oblicima iskorištavanja siromašnih, selilaca, žena i djece. Pozvani smo da se zajedno zauzimamo za poštivanje ljudskih prava, prava svakoga pojedinačnog čovjeka, stvorenog na sliku i priliku Božju, kao i za gospodarski, društveni i kulturni razvitak. Naše teološke i etičke tradicije mogu pružiti dobru osnovu za zajednički navještaj i zajedničko djelovanje. Povrh svega želimo jasno reći da je ubijanje nevinih ljudi u ime Boga uvreda Bogu i uvreda čovjekovu dostojanstvu. Svi se moramo zauzimati za obnovljeno služenje čovjeku i za obranu ljudskoga života, svakoga ljudskog života.

Duboko nam je na srcu mir na Bliskom istoku, gdje je naš Gospodin živio i trpio, umro i uskrsnuo, i gdje već stoljećima živi veliko mnoštvo naše kršćanske braće i sestara. Svesrdno želimo da se mir u toj Zemlji ponovno uspostavi i osnaži prijateljski suživot između različitih skupina stanovnika kao i među tamošnjim Crkvama i različitim religijama. Stoga ohrabrujemo nastojanja da se kršćani tješnje povežu i njeguju istinski i iskren međureligijski dijalog kako bi se suzbio svaki oblik nasilja i diskriminacije.

U sadašnjemu vremenu, suočeni s velikim opasnostima koje prijete prirodi i okolišu, želimo izraziti svoju zabrinutost zbog negativnih posljedica za čovječanstvo i za cjelokupno stvorenje, koje bi mogle proizići iz gospodarskoga i tehnološkog napretka koji ne prepoznaje svoje granice. Kao vjerski vođe smatramo jednom od svojih dužnosti ohrabriti i poduprijeti sve napore da se zaštiti Božje stvoriteljsko djelo i budućim pokoljenjima dadne u nasljeđe Zemlja na kojoj će moći živjeti.

Naposljetku, svoje misli upravljamo svima vama, vjernicima naših dviju Crkava širom svijeta: biskupima, svećenicima, đakonima, redovnicama i redovnicima, muževima i ženama laicima uključenima u crkvene službe te svim krštenicima. U Kristu pozdravljamo druge kršćane, uvjeravajući ih da zacijelo mogu računati s našim molitvama i našom spremnosti za dijalog i suradnju. Sve vas pozdravljamo riječima Apostola narodâ: "Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista!" (2 Kor 1,2).

U Fanaru, 30. studenoga 2006.

Benedikt XVI.

Bartolomej I.

ZAJEDNIČKA IZJAVA PAPE BENEDIKTA XVI. I NJEGOVE
SVETOSTI CHRISTODOULOSA, NADBISKUPA ATENE I
CIJELE GRČKE

1. Mi, Benedikt XVI., papa i biskup rimski, i Christodoulos, nadbiskup Atene i cijele Grčke, ovdje na znamenitom tlu Rima, posvećenom evanđeoskim propovijedanjem i mučeništvom apostola Petra i Pavla, izražavamo svoju želju da sve snažnije živimo svoje poslanje pružanja apostolskog svjedočanstva i prenošenja vjere onima koji su nam blizu kao i onima koji su udaljeni, i naviještamo im Radosnu vijest Spasiteljeva rođenja, koje ćemo na obje strane uskoro slaviti. Isto tako naša je zajednička odgovornost u ljubavi i istini nadići mnogovrsne poteškoće i bolna iskustva iz prošlosti, na slavu Boga, Presvetoga Trojstva i njegove svete Crkve.

2. Naš susret u ljubavi čini nas svjesnijima zajedničke nam zadaće: da u zajedništvu idemo mukotrpnim putem dijaloga u istini, sa svrhom ponovnog uspostavljanja potpunog zajedništva vjere i jedinstva u ljubavi. Time ćemo poslušati božanski nalog i ostvariti molitvu našega Gospodina Isusa Krista, te prosvijetljeni Duhom Svetim koji prati Kristovu Crkvu i nikada je ne napušta, nastaviti svoju zauzetost na tom putu, slijedeći apostolski primjer i dokazujući međusobnu ljubav i duh pomirenja.

3. Priznajemo da su dijalogom ljubavi i odredbama Drugoga vatikanskog koncila postignuti važni koraci na području naših međusobnih odnosa. Povrh toga, nadamo se da će obostranom teološkom dijalogu biti od koristi ti pozitivni elementi, kako bi se izradili prijedlozi koji su prihvatljivi jednoj i drugoj strani u duhu pomirenja, prema primjeru našega glasovitog crkvenog oca sv. Bazilija Velikog. On je u vrijeme mnogovrsnih podjela na tijelu Crkve bio uvjeren: "da će se u duljoj međusobnoj razmjeni mišljenja i raspravama bez polemike, budu li potrebna nova razjašnjenja, Gospodin za njih pobrinuti, on koji čini da sve pridonosi dobru onih, koji ga ljube" (Pismo 113).

4. Jednodušno potvrđujemo nužnost ustrajavanja na putu konstruktivnoga teološkog dijaloga. Jer, unatoč postojećim poteškoćama, to je jedan od temeljnih putova koji nam je otvoren da ponovno uspostavimo tako željeno jedinstvo crkvenog tijela oko Gospodinova oltara te isto tako osnažimo vjerodostojnost kršćanske poruke u doba tolikih previranja što ih proživljavamo u našim društvima, ali i velikih duhovnih traganja kod mnogih naših

suvremenika. Oni su duboko zabrinuti zbog sve veće globalizacije, koja katkada ugrožava i samog čovjeka u njegovoj egzistenciji i u njegovu odnosu prema Bogu i svijetu.

5. Na posve osobit način, svečano obnavljamo svoju želju naviještanja Evanđelja Isusa Krista svijetu, a poglavito mladim naraštajima jer "nas Kristova ljubav obuzima" (2 Kor 5,14). Želimo im pomoći da otkriju Gospodina koji je došao na ovaj svijet da svi imaju život i da ga imaju u izobilju. To je osobito važno u našim društvima, gdje tolika duhovna strujanja udaljavaju od Boga i životu ne posređuju smisao. Želimo naviještati Evanđelje milosti i ljubavi, da svi ljudi budu u zajedništvu s Ocem, Sinom i Duhom Svetim i da njihova radost bude potpuna.

6. Držimo da pritom religijama pripada važna uloga da osiguraju širenje mira u svijetu, a da nipošto ne smiju biti žarišta netolerancije ili nasilja. Kao kršćanski vjerski poglavari zajednički pozivamo sve vjerske vođe da nastave međureligijski dijalog i da ga osnaže te porade na stvaranju društva mira i bratstva među ljudima i narodima. To je jedna od zadaća koja pripada religijama. U tom smislu kršćani djeluju u svijetu i žele sa svim muškarcima i ženama dobre volje nastaviti raditi u duhu solidarnosti i bratstva.

7. Želimo odati priznanje iznenađujućem napretku ostvarenom na svim područjima znanosti, osobito u disciplinama koje se odnose na čovjeka; istodobno pozivamo odgovorne i znanstvenike da poštuju nepovrjedivost čovjekove osobe i njezina dostojanstva, jer ljudski je život dar Božji. Vrlo smo zabrinuti kad vidimo da znanstvenici provode pokuse na čovjeku, ne poštujući ni dostojanstvo ni integritet osobe u svim fazama njezina života, od začeća do njezina prirodnog kraja.

8. Osim toga, zahtijevamo očitije dokaze osjetljivosti u našim zemljama, u Europi i na međunarodnoj razini za djelotvorniju zaštitu temeljnih prava čovjeka, koja počivaju na dostojanstvu osobe stvorene na sliku Božju.

9. Želimo međusobno plodniju suradnju, kako bi naši suvremenici ponovno otkrili kršćanske korijene europskoga kontinenta koji su prožimali različite nacije i pridonosili razvitku sve skladnijih veza među njima. To će im pomoći, da žive i promiču ljudske i duhovne vrijednosti koje su temeljne za pojedinačnog čovjeka kao i za razvitak samoga društva.

10. Priznajemo zasluge tehnološkoga i gospodarskog napretka za veliki broj modernih društava. Istodobno pozivamo bogate zemlje da obrate veću pozornost na zemlje u razvoju i najsiromašnije

zemlje u duhu solidarne raspodjele i uz svijest da su svi ljudi naša braća i sestre i da nam je dužnost pomagati najslabijima i najsiromašnijima, koje Gospodin osobito ljubi. U tom je smislu također važno da se stvorenje, koje je Božje djelo, bezobzirno ne iskorištava. Apeliramo na osobe koje imaju odgovornost u društvu i na sve muškarce i žene dobre volje da se zauzmu za razumno i obzirno ophođenje prema stvorenju kako bi se njime ispravno upravljalo u duhu solidarnosti, osobito prema krajnje siromašnim narodima, kako bismo budućim pokoljenjima u nasljeđe ostavili Zemlju na kojoj će svi moći živjeti.

11. Na temelju naših zajedničkih uvjerenja ponovno izražavamo svoju želju da u stvaralačkoj suradnji sudjelujemo u razvoju društva, u službi čovjeka i naroda, dajući svjedočanstvo vjere i nade koje nas nadahnjuju.

12. Dok na poseban način mislimo na pravoslavne i katoličke vjernike, pozdravljamo ih i povjeravamo Kristu Spasitelju da budu neumorni svjedoci Božje ljubavi. Upućujemo žarku molitvu Gospodinu da svim ljudima udijeli dar mira u ljubavi i jedinstvu ljudske obitelji.

U Vatikanu, 14. prosinca 2006.

Papa Benedikt XVI.

Njegova Svetost Christodoulos

ECUMENICAL DECLARATIONS OF POPE BENEDICT XVI

Summary

By the end of the year 2006 pope Benedict XVI had meetings with several superiors of other Christian Churches. On that occasion common declarations were given in which the church superiors gratefully recalled the beginning of mutual intensive dialogue in truth and love after the Second Vatican Council. Then a progress in their common walk towards the full church unity is pointed out. Shared responsibility of Christian believers for the development of today's societies and solving the burning issues is emphasized, especially the preservation and protection of human life dignity, promotion of mutual understanding among people and nations, keeping peace and justice in the world, solidarity with the handicapped and the poorest, protecting all the creatures.